

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

3. Continens Responsiones ad argumenta adducta ab Anonymo pro
Primatu D. Pauli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

affirmabant, cum ad rationem prædicationis sibi vendicare non possent, ij ad Christum, tanquam Fidei auctorem, & ad Petrum velut Ecclesie Caput à Christo institutum, tantum respiciebant: neque hi à Paulo reprehenduntur; sed priores illi tantum, qui se aut Pauli aut Apollo esse contentiosè affirmabant, vt ex eodem Paulo constat, qui postea tantum in eos inuehitur, qui se aut Pauli, aut Apollo esse asserunt. Et licet hanc Baronij considerationem impugnet impietas M. Antonius de Dominis lib. 1. c. 9. n. 27. illam tamen defendunt Episcopus Massiliens. Coëffeteau, & Pater Bouerius, & merito. Nam quæro primò; Corinthij solium Cepham, qui nondum ipsis prædicauerat, neque illis præterquam nomine notus erat, inter alios Apostolos in Caput sibi constituerunt; cum enim id neque prædicationis, neque solius Apostolatus intuitu præterant, planè nulla alia videtur esse ratio, cur id dicerent, nisi quòd Petrum in Ecclesia supremum Primatum gerere non ignorarent. Quid verò non tantum Paulus Cepham superaddiderit; sed ipsi Corinthij id de Cepha dixerint, aperte testatur Paulus, cum ait: Ego autem dico; quod vniuersique vestrum dicit: Ego quidem sum Paulus; Ego autem Apollo: Ego verò Cepha. Quo fit, vt fallum sit, Paulum ad exemplificationem tantum nomen Cepha superaddidisse. Deinde certum est Paulum tantum, qui se aut Pauli, aut Apollo; non qui Cepha, aut Christi esse dicebant, reprehendisse.

37. Adducam etiam & alium locum D. Pauli manifestantis primatum Petri supra alios; sic enim Cor. 15. asserit: Tradidi enim vobis, quod accepi, quod Christus mortuus est pro peccatis nostris, & resurrexit tertia die, & quia visus est Cepha & post hæc viderim. Quæ verba videlicet, Et quod visus est Cepha, explanans Theophylactus, sic asserit: In primis, qui cæteris omnibus præinebat auctoritate, ponit. Vnde Pater Iustinianus ex Societate Iesu etiam dicta verba exponens, n. 6. hæc profert: ait Apostolus se tradidisse Corinthijs, Christum se videntem præbuisse Cepha, tanquam Apostolorum Principi, cuius apud omnes auctoritas summa esse debet. Ita Iustinianus; cui adde Estium, asserentem Paulum primo loco dixisse Christum visum esse Cepha, id est Petro, quia Petri tanquam Apostolorum Principis primus erat auctoritas, qui proinde primus nominandus erat. Et adducit Oecumenium obseruantem, quod Christus apparuit primum Petro tanquam primario Duci venerandi discipulorum Chori. Et tandem alium locum Pauli adducit pro Primatu Petri supra alios. Ioseph Stephanus Valentinus in lib. de potestate coactiua Rom. Pont. cap. 8. vbi sic ait: Glorietur licet Paulus, se ipsum gentium Apostolum, & à Hierosolymis ad Illyricum vsque Euangelium deuulisse; nunquam tamen sibi suo iure, quemadmodum Petrus, totius Orbis curam vendicabit. Habuit Paulus suos sibi præscriptos terminos. Aliis etiam omnibus secundum cuiusque mensuram, & regulam singularum sua regio contigit. Solius tamen Petri auctoritas nullis certis terminis circumscripta, non solum singulari, sed omnes provincias moderabatur, omniaque diuina auctoritate sibi commissa gubernat. Nos autem, ait Paulus 2. ad Corinth. c. 10. non in immensum gloriabimur, sed secundum mensuram regulæ, qua mensus est nobis Deus; mensuram perueniens ad vos: non enim quali non peruenientes ad vos, superextendimus nos. Sed singula diligenter perpendamus. Non inquit, in immensum gloriabimur, et auctore, id est, non diffuse, ac sine modo extollimur, & de alienis laboribus, vt ait Theodoretus asserimus; sed secundum mensuram regulæ, qua mensus est nobis Deus, cuius ius id est, partitus est nobis Dominus, atque singularim distribuit, mensuram per-

tingendi vsque ad vos. Suus cuique modus & mensura præscripta fuit, nec totus Orbis, vt in eo præfent singulis Apostolis contingit, sed pars. Quibus tanquam agricolis vineam distribuit Deus, vt ait Chrysostomus, & Theophylactus in hoc loco, si obuersari per singulas partes dispartimus, & assignamus, vt in eas quas quisque susceperat colendas, diligenter incumberet. Petro tamen omnes creatura sunt tradita (vt S. Greg. lib. 7. Epistol. 95.) cum ipse (vt idem est auctor lib. 4. Epistol. 38.) primum sancta, & vniuersalis Ecclesia membrum fuerit, Paulus, Andreas, & Ioannes, singularium plebium capita. Ita Ioseph Stephanus, ex eius tamen sententia. Sed istam inferioritatem Pauli, erga Petrum, aliqui obseruant, bis hic Romæ Paulum demonstrasse. Nam vt notat ex Dionysio Areopagita Epistol. ad Timoth. Melchior Canus de locis Theol. lib. 6. cap. 3. Alexander Turre de Hier. Eccles. lib. 4. raz. 12. & alij, cum Petrus & Paulus ducebantur ad supplicium, extremas salutes sibi dederunt, & Paulus dixit Petro: Pax tecum fundamentum Ecclesiarum, Pastor ouium, & agnorum Christi; in quibus verbis recognouit illum vt Caput suum, & totius Ecclesie, alludens ad illa verba Matth. 16. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; & etiam alludens ad alia verba Ioan. 21. pascere oues meas. Deinde obseruant Rodolphus Cupers in tract. de Sacrosanct. Eccles. ad cap. oportebat dist. 79. fol. 123. & alij, quod cum Simon Magus per aëra à dæmonibus veheretur, dixit Paulus Petro. Tuum est impetrare, meum est orare; vt superioritatem Petri demonstraret. Et idè sapientissimus Ioannes Echius de Primatu Petri lib. 3. c. 37. sic asserit. Quantum verò ad Regimen, & potestatem attinet, sic Petrus fuit superior Paulo, quem velut Ecclesie Caput venerabatur, & quod Illustrissimus Princeps Georgius Saxonie Dux ponderabat pro Petro, quod cum Simon Magus illud ederet populo, dixit Sanctus Paulus se oraturum, vt Petrus præciperet. Vide, imperium agnouit in Petro, & in hoc ei cessit. Ita Echius.

38. Quod confirmatur ex his, quæ obseruant Nauclerus tom. 1. p. 2. lib. 2. c. 3. nempe hanc deiectionem Simonis Magi, à D. Petro factam, demonstrare summam eius Præfecturam & Monarchiam in Ecclesia Christi. Sed satis inconcussè in hac sectione firmatum est, Paulum (vt cæteros Apostolos) fuisse parum Petro in ordine ad Apostolatam, at in ordine ad Regimen fuisse Petro subditum & inferiorem, & præter Doctores vbi supra vsque ad fatiorem citatos, vide Bouerium in censura contra M. Antonium de Dominis lib. 1. c. 3. Videat modò Anonymus, quo pacto potuerit Paulum, Pontificem cum Petro facere.

SECTIO III.

Continens Responsum ad argumenta adducta ab Anonymo pro Papatu D. Pauli.

§. 1. **R**estat modò (vt magis nostra sententia firmetur) respondere ad argumenta in contrarium adducta ex auctoritate multorum Patrum, qui indissolubili societate annectentes Paulum cum Petro, æqualitatem inter ipsos adfuisse demonstrare videntur. Sed ex superius dictis clara est responsio: nam fuisse æquales in eodem genere, nego; si in diuerso genere concedo. In ordine ad Apostolatam, concedo; in ordine ad Primatum, nego. Quoad clauem potentie, nego; quoad clauem doctrine, concedo. Verum perpendamus aliqua loca adducta ab aduersariis; Asserunt primò, Petrum, & Paulum

vocari ab aliquibus Patribus Præces Apostolorum & quod summam principalem Apostolorum obtulerunt. Sed quid ad rem? Ergo Paulus est æqualis Petro in ordine ad Primatum? Nego consequentiam. Addebat Anonymus ipsos Sorbonicos. Si citaque asserit Episcopus Massiliensis Coëffeteau contra *M. Antonium de Dominis*, lib. 1. c. 4. n. 2. Petrum, & Paulum Principes Apostolorum vocarunt, Hieronymus, Moses Barcephas Syrus, Nicolaus I. Ioannes VIII. & alij. In diuerso genere fatemur, in eodem negamus. Hoc discrimen: de quo plura alijs, ipsi Sanctissimi Patres nos docuerunt. Maximum, qui Gennadio teste, ante fere mille ducentos annos Ecclesiam Taurinensem, summa pietate, & doctrina rexit, fat fuit hic testem citasse. Is igitur cum Christianæ fidei, ac Ecclesiarum omnium Principes nuncupasset, quo sensu accipiendum esset, istam significandum dicit. Cum (inquit) omnes Beatissimi Apostoli parem gratiam apud Dominum Sanctitatis obtineant, nescio quo tamen pacto Petrus, & Paulus videntur præ cæteris, peculiari quadam in Salvatore, fidei virtute præcellere; quod quidem Petro (attende discrimen) sicut bono dispensatori Clauem Regni Cælestis dedit, Paulo itaque idoneo Doctore, Magisterium Ecclesiasticæ Institutionis iniunxit, scilicet, ut quos iste erudiret ad salutem, ille suscipiat ad quietem; ut quorum corda Paulus patefecerit doctrina verborum, eorum animabus Petrus aperiat regna cælorum. Clauem enim quodammodo à Christo scientiæ & Paulus accepit. Ambo igitur Claves à Domino accepertunt, scilicet scientiæ iste, ille potentia: diuinitas immortalitatis ille dispensat, scientiæ Thefauros iste largitur. Itaque vides Petro suum constare Primatum etiam si Paulus Princeps, & ipse Apostolorum dicatur. Est enim Princeps Petrus iurisdictionis auctoritate, est idem Paulus merito Doctrinæ. Hucusque Coëffeteau. Et ante illum Cardinalis Bellarminus, quem atque Aduersarij pro sua sententia adducere: sic enim ait, lib. 1. de Romano Pontifici, cap. 27. Sicut Petrus dicitur Princeps Apostolorum, qui institutus est Caput, & Pastor ouium, ita etiam Paulus dici potest Princeps Apostolorum, quia munus Apostolicum exuberantissime adimpleuit. Ita ille; cui etiam adde Ioannem Vviggerts in 2. 2. D. Thomas de Fide, & Spe, & Charitate, ad quest. 1. art. 10. dub. 1. num. 102, tract. de Pontifice. Ergo licet Paulus etiam vocetur Princeps Apostolorum, non sequitur (ut volunt aduersarij) fuisse Pontificem cum Petro, & Caput Ecclesiæ, cum in diuerso genere dicatur Paulus Princeps Apostolorum à Petro. Et hoc dicere volunt Patres adducti, nec aliter intelligendi sunt. Et idem, præter Doctores citatos vide Zachariam Bouerium in *Censura contra M. Antonium de Dominis*, lib. 1. cap. 5. vbi optime explicat in quo sensu Patres vocent Petrum, & Paulum Principes Apostolorum, absque præiudicio Primatus Petri; quod etiam probauit in c. 11. Itaque, quando Petrus seorsim vocatur Princeps Apostolorum, tunc intelligitur esse Princeps respectu omnium Apostolorum, etiam respectu Pauli, quia respectu omnium habet curam, & gubernationem pastoralem, Nemo enim excipitur ab eo, quod illi dictum est, pascite oues meas. Quod autem Petrus, & Paulus simul vocantur Principes Apostolorum, hoc intelligendum est, non de vero Principatu, aut gubernatione Pastoralis; sed de eminentia laborum, ac molestiarum, in quibus illi duo præcellere. Ita magna est differentia inter Petrum, & Paulum. Primò, quia Petrus duplici titulo vocatur Princeps Apostolorum: tum propter eminentiam potestatis, seu præfecturæ, tum propter eminentiam laboris. At Paulus, potestati tantum. Secundo, Petrus, & seorsim solus,

& coniunctim cum Paulo vocatur Princeps. At Paulus seorsim nunquam; quod bene notandum est. Et ita docet Martinus Becanus de Republ. Eccl. lib. 1. c. 4. num. 15.

2. Secundo. Alias Patrum auctoritates adducunt aduersarij, asserentes, Petrum, & Paulum fuisse fundamenta Ecclesiæ, concedo: ergo fuerunt in summa Potestate, & Iurisdictione: ergo constitunt vnicum Principem, & Caput Ecclesiæ, nego. Et alioquin de omnibus Apostolis hoc posset dici; nam non solum à Patribus, sed etiam à sacris litteris vocantur Ecclesiæ fundamenta. Audi itaque ex præclara Societate Iesu Turrianum 1. 1. in 2. 2. D. Thomas, disp. 15. dub. 1. ita aientem: Tribus modis Apostoli dicuntur fundamenta Ecclesiæ sine vilo tamen Petri præiudicio. Vno modo, quia ipsi primi Ecclesiæ vbique fundarunt. Secundo, ratione Doctrinæ illis reuelatæ, quam omnes prædicauerunt. Tertio quia omnes habuerunt potestatem in omnes Ecclesias, quamuis Petrus peculiariter, ut illi in Primatu succederent. Hæc Turrianus. Nihil igitur officit ad Primatum Petri, quod Paulus cum ipso vocetur à Patribus fundamentum Ecclesiæ: nam ex hoc (ut patet ex Turriano) non potest deduci, fuisse æqualem D. Petro in Regimine; ut malè inferunt aduersarij. Qui quidem audiunt etiam Zachariam Bouerium, in *conuersione*, tom. 2. in *demonstratione*, 3. *Symboli de Veritate capituli visibilis*, art. 8. asserentem, cum qua differentia, Paulus cum cæteris Apostolis, & Petrus dicantur fundamenta Ecclesiæ. Apostoli (ait idcirco fundamenta nuncupantur, quia fundauerunt Ecclesiam in fide, & Doctrina Christi. Quem admodum ait Paulus 1. *Corinth.* 3. Vt sapiens Architectus fundamentum posuit. Quod etiam tradit Beatus Ignatius *Epist.* 5. Vna est Ecclesia (inquit) quam fundauerunt Sancti Apostoli in Sanguine Christi, propriis sudoribus, & laboribus. Petrus verò singulari quodam modo Ecclesiæ fundamentum dicitur, quia supremus Rector, ac Gubernator Ecclesiæ à Christo institutus est. Ita ille, quod etiam solius docuit in *Censura contra M. Antonium de Dominis*, part. 2. lib. 1. c. 6. Vide etiam Tannerum tom. 3. disp. 1. quest. 1. punct. 7. §. 28. Ioannem Vviggerts in 2. 2. D. Thom. tract. de Pontifice ad q. 1. art. 10. dub. 1. n. 24. eum seq. Alphonsium de Castro aduersus *Hæres.* lib. 10. vers. *Papa*. Dico itaque quod Paulus, & alij Apostoli dicuntur fundamenta Ecclesiæ, quia omnes fundarunt vbique illam, non enim Petrus solus per se conuertit totum Mundum ad fidem, sed diuersas Religiones susceperunt, ad fidem Christi adiuuerunt. Vnde Paulus ad *Rom.* 15. ait. Sic autem prædicauit Euangelium hoc, non vbi nominatus est Christus, ne super alienum fundamentum ædificarem. Admittimus igitur Paulum, & alios Apostolos suis modis dici fundamenta Ecclesiæ, sed tamen addimus peculiarem fundamenti rationem competere Petro. Vnde sequitur proinde, quod sit ipse vniuersalis Rector, & Caput Ecclesiæ. Vide præter Doctores citatos Pitagianum in 3. *sententia*, tom. 2. disp. 25. q. 2. art. 1.

3. Tertio. Non obstat auctoritas aliquorum Patrum vocantium Paulum Collegam D. Petri: nam hoc nomen etiam vsurpat in eo, qui minorem habet potestatem, & dignitate sit inferior; alioquin omnes Episcopi essent pares Summo Pontifici, & in eodem honoris culmine, ac dignitatis Ecclesiasticæ æquali gradu collocati; ut notissime perperam voluit impius Claudius Salmasius de *Primatu Papæ* lib. 1. cap. 6. fol. 94. & 95. nixus auctoritate D. Cypriani *Epist.* 2. ad *Antonianum*, in qua vocauit Cornelium Pontificem Romanum Collegam suum. Et idem dicendum est quod sicut D. Cyprianus, vocando Pontificem Collegam suum, non intellexit facere illum

illum æqualem sibi, vt certum est. Ita & Patres ab aduersariis adducti vocando Paulum Collegam Petri, non intendunt facere Paulum æqualem Petro: nam, vt dictum est, nomen, Collega, aliquando non significat omnimodam paritatem, vnde adducam hic verba eruditi Jacobi Pamelij in *Epist. 4. Cypriani*, vbi vocauit etiam Fabianum Pontificem Collegam suum, & idem Pamelius ait: Collegæ dicuntur, non illi dumtaxat, qui eiusdem potestatis sunt, vt duo Consules, duo Tribuni, sed & qui eiusdem sunt Collegij. Vnde & presbyteri Episcoporum Collegæ dicuntur à Concilio Carthaginensi IV. can. 25. Atqui quæto sint Episcopi inferiores presbyteri, infra demonstrabimus. Potest ergo quis Collega esse sui superioris, non ea tamen ratione, qua ille superior est. Hinc in Concilio Africano Aurelij Carthaginensis Episcopi Collegæ dicuntur omnes Episcopi, Consecrantes, ac Coepiscopi, can. 21. 22. ac 31. Et tamē tanta fuit Carthaginensis Episcopi præeminentia, vt nihil, illo inconsulto, ceteris Episcopis, ac Primatibus Numidiæ, ac Mauritaniæ, agere liceret, can. 20. eiusdem Concilij. Hæcque Pamelius. Quæ quidem desumpsit à Doctore Parisiensi, Remundo Rufo, qui in *Apologia pro Pontifice Romano, contra Molinæum fol. 119.* post multa sic affecti: Potest ergo quis Collega esse superioris sui, non ea tamen ratione, qua ille superior est. Suetonius de Augusto sic scribit: Perpetuam Tribunitiam potestatem recepit, in qua semel, atque iterum per singula lustrâ Collegam sibi cooptauit. Ibidemque ait de Cæsare: Nemini vero dubium est Tribunum illam Collegam Augusti potestate, dignitateque, nisi Tribunitiam potestatem non fuisse. Ita ille. Dico igitur, quod si ceteri presbyteri dici potest Collega Episcopi, non quatenus Episcopus est Episcopus, sed quatenus Episcopus est etiam Presbyter. Ita Paulus Apostolus dicitur à Sanctis Patribus collega Petri, non quatenus Petrus Papa & Caput Ecclesiæ est, sed quatenus Petrus est etiam Apostolus. Itaque Paulus, & Petrum concedo Collegas fuisse ratione prædicationis, & Apostolatus; sed in regenda Ecclesiâ, & quoad Primatum, Paulum infatorem fuisse Petro, dicendum est.

4. Quæto, ad argumentum, quod aduersarij adducunt, & de quo exaltant, & Io triumphe videntur ceteris, D. Epiphanium asserere, Paulum, & Petrum fuisse Episcopos Romanos: Ergo fuit par Petro in Primatu Ecclesiæ. Respondeo primò. Quod Epiphanius loquendo in terminis de Primatu Ecclesiæ, sic ait, in *lib. Anchoratus, non longe ab initio*: Ipse Dominus constituit Petrum primum Apostolorum, Petram firmam, super quam Ecclesiâ Dei ædificata est. Itaque secundum Epiphanium in primatu Paulus nõ est par Petro; quia ait ipse, Petrum fuisse à Christo constitutum primum Apostolorum: Ergo & Pauli. Et super Petrum Ecclesiâ fundatam esse: ergo non super Paulum. Deinde *lib. 2. Hæres. 51.* post multa sic concludit. Quare Petrum Discipulorum suorum Principem elegit, vti perspicue declaratum est. In quibus verbis Dionysius Perapoliensis animaduertens n. 17. sic ait: Egregius locus, ex quo liquet Petrum Andreæ, ac ceteris Apostolis, non ætatis, aut vocationis ordine, sed Principatus, ac Dignitatis anteponi. Ergo etiam & D. Paulo. Itaque D. Epiphanius, quando dixit Paulum fuisse Episcopum Romanum, reducendus est ad bonum sensum, & explicandus. Idem respondeo secundò, contra Primatum D. Petri, hoc argumentum adduxisse terram illam pestem Ecclesiæ, Marcum Antonium de Dominis. Dico igitur, solum Petrum Episcopum Romanum extitisse. Vnde passim Patres Romanæ Ecclesiæ, Petri Cathedram vocant. Pro omnibus adducam sancti Optati *lib. 2. contra Donatistas*, sic affectem: Negare non potes, scire te in Vrbe Roma Petro primam Cathedram Episcopalem esse collatam

in qua sederit omnium Apostolorum, (ergo & Pauli) Caput Petrus; vnde & Cephas appellatus est. Ita ille. Igitur dicitur à D. Epiphanio Paulum cum Petro, Episcopum Romanum fuisse, non quia Episcopus, & in rigore fuerit, sed quia socius, & Collega D. Petri, fundauit simul cum ipso Ecclesiâ Romanam cuius tamen Episcopatus penes Petrum stetit. Vide Franciscum Agricola *tract. de Primatu S. Petri Apost. cap. 10. in sua monitione ad Lectorem*. Igitur quando Epiphanius dixit Paulum fuisse Episcopum Romanum, hac ratione dixit, qua Episcopalia munera Romæ exercuit.

5. Quod potest confirmari ex opinione Ferdinandi Ddrotis Sorbonici in *Diuum Irenæum lib. 3. cap. 3.* vbi sic ait: Mihi perplacet Sanderi doctissimi Theologi conciliatio, Petrum quidem Clemente ordinasse, sed huic Linum, & Cletum in *Catalogo Episcoporum Romanorum præponi, Quod eos Petrus sibi coadiutores adiuuisset*. Ita ille. Si igitur secundum Ferdinantiu aliqui Patres apposuerunt, & vocant, Episcopos Romanos Linum, & Cletum, non quia verè fuerunt Pontifices, sed quia in vita D. Petri fuerunt eius Coadiutores: quid miru, si D. Paulus ab Epiphanio vocetur etiam Romanus Episcopus, non quia talis fuisset, sed quia magis quam Linus, & Cletus D. Petri coadiuuat & in Ecclesiâ Romana fundanda fuit eius socius, & Collega. Sed notandum est hic cum P. Zacharia Bouerio in *Censura M. Antonij de Dominis lib. 4. c. 1.* quod duplex fundationis genus quoad rem spectat, considerandum est, vnum quidem, quod per Euangelij disseminationem, & fidei prædicationem peragitur: ea verò est huius fundamenti ratio vt tum primum aliqua Ecclesiâ fundari dicatur, cum populus ab errore reuocatus, ad Christi fidem conuertitur. Alterum est cum populo ab errore conuerso, & Christi fide imbuto, nouus ibi Episcopatus erigitur, & Episcopalis Sedes in Ecclesiâ fundata à suo Episcopo administratur. Primum quidem fundationis genus, si Romanam Ecclesiâ spectamus, Petro, & Paulo æquè conuenire potest, vterque enim Romæ Euangelium disseminauit, vterque in Romana Vrbe ad Christi fidem introducendam laborauit, & quantum prior Petrus ad eam accesserit, quo fit, vt etiam vterque hoc fundationis genere ipsius Ecclesiæ fundator appellari queat. Vnde ex hoc sequitur, vt Romani Pontifices Petrum, & Paulum Romanæ Ecclesiæ auctores cognoscunt, Bullas sub vtriusque nomine conficiant, vt infra dicemus, plumbeum sigillum vtriusque imagine connectant, vtriusque officium simul coniungant ac in omniferè Pontificali munere, cum B. Petri memoriam celebrant, Paulum à Petro nunquam disungant, neque enim id alia ratione præstant: quàm quod æquè à Petro, & Paulo Romanam Ecclesiâ hoc fundationis genere fundatam esse profitentur: at verò si alterum fundationis genus spectes, Petrus dumtaxat Romæ Ecclesiæ fundator fuit, is enim solus Romanam Ecclesiâ vt proprius Episcopus rexit, solus sine Paulo eam Ecclesiâ, ac simul cunctas Orbis Ecclesias Pontificali auctoritate administravit. Vide etiam eundem Bouerium *lib. 2. c. 7. & c. 4.* vbi firmat, quod licet Paulus cum Petro in Romana Ecclesiâ fundanda laborauerit, non tamen illius Episcopus fuit, aut Roma simul duos Episcopos habuit, sed vnum Petrum dumtaxat. Dicitur itaque Romana Ecclesiâ à duobus Apostolis fundata, eo quod Petrus primum, deinde Paulus Romanum populum Christiana fide imbuerint, at Episcopatus tantummodò apud Petrum mansit. Et ita hanc sententiam in terminis, præter Bouerium vbi supra, tenet Coëffeteau *contra Remppbl. M. Antonij de Dominis tom. 2. lib. 4. cap. 1. n. 8. & 11.* vbi sic ait: Iuxta illas operas Principes Apostolorum, ac de communi consilio, cum alterum Romæ natus esset

ELANÆ
Omnia
TO. III. IV. V
E. III

esset, rebus Ecclesiæ consuluisse, nullus dubitat. Sed Paulus esse Romæ Episcopum, si Ecclesiastici vocabuli vis, & energia attendatur, vix est, vt concedi possit, vt in Cathedram ibi figere non potuerit, occupata (vt omnes Patres asserunt) ea Sede à Petro Apostolorum Corypheo. Accedit, quod cum Paulus Gentium Apostolus diuinitus constitutus esset, vt omnibus nationibus Euangelij lucem præferret, nulli certo loco astringi, ac veluti alligati dedit. Quod ergo à quibusdam scriptoribus Paulus inducitur Episcopus Romanus, ad functiones Episcopales, quas Paulus vbique obire licuerit, omnino referendum est, non ad Cathedram illam erectionem, quam vni Petro acceptam habet Ecclesiæ Romana. Sic ergo intelligendus Epiphanius, qui expressis verbis Paulum cum Petro Episcopum Romanum facit, scilicet ad munera Episcopalia respexit, cum tamen cum non latet Episcopatus Romani propriè spectati fundamenta, vnum icellit Petrum. Hinc scilicet, vt ostendimus, plerique eorum, qui Catalogos Romanorum Pontificum contexunt, à Petro, prætermisso Paulo, initium ducunt, ac demum ad Linum, Clementem, ac deinceps alios progrediuntur. Hucusque Episcopus Massiliensis. Vnde D. Augustinus *Epist. 164.* recenset Episcopos Romanos à Petro, ad Anastasium *tom. 2.* his verbis: Quanto certius, & verè salubriter ab ipso Petro numeramus, cui totius Ecclesiæ figuram gerenti, Dominus ait: Super hanc petram edificabo Ecclesiam meam. Petrus enim successit Linus, Lino Clemens, &c. Vide etiam Amicum *tom. 4. disput. 5. sect. 1. num. 6.* qui adducit D. Irenæum. Hinc Patres aperte, & clarè Romanam Cathedram, & Episcopatum D. Petro tribuunt, vt Gregorius *Epist. 37. ad Eulogium Episcopum Alexandrinum.* Hieronymus *lib. de viris illustribus. c. 1.* Damascus *in vita D. Petri.* Severus Sulpitius *Hist. Sacr. lib. 2. D. Leo serm. 1. in natal. B. Petri, & Pauli.* Bernardus *Epist. 237. ad Eugenium Papam,* & alij communitè. Et idè sententiam superius impugnatam, nempe Paulum fuisse etiam Episcopum Romanum, latè, præter doctores adductos, refellit Martinus Becanus *de Republ. Ecclesiast. lib. 3. cap. 2. per totum,* & idè Ioannes Lorinus *in Acta Apost. c. 28. vers. 31. in fine* loquens de Petro, & Paulo sic asserit: Dempta Primatus, & Romani Episcopatus in Petro prærogatiua, paria ferè omnia de vtroque prædicant Patres, vt proprio de hac re sermone demonstrati. Nec aliter Epiphanius ambos vocans Romanos Episcopos intelligendus est, quam propter functiones Episcopales, quas vbique licuit Paulo obire, etiam Romæ, sed salua dicta Petri prærogatiua Capitis. Hæc Lorinus. Vide etiam ex Doctoribus Sorbonicis Nauclerum *de Monarch. tom. 1. part. 2. lib. 4. cap. 10.*

6. Ex his omnibus breuiter contra Aduersarios assero, Petrum, & Paulum fuisse Episcopos Romanos hoc modo, videlicet Petrum propriè, ac titulo; Paulum officio adiutoris Petro subordinati. Hinc Photius *in Bibliotheca cap. 254. fol. mihi 103.* loquens de Ioanne Apostolo Ephesi Episcopo, sic ait: Ab exilio reuocatus, Ephesinæ præfuit Sedi, & per se cum septem Episcopis Ephesinam Diocesim rexit. Ita ille. Itaque tempore D. Ioannis, regebant Ecclesiam Ephesinam octo Episcopi, non quia omnes essent Episcopi Ephesini, sed Ioannes erat propriè, ac titulo Episcopus, alij verò septem erant Episcopi officio adiutorum. Ioanni subordinatorum. Sic dicendum est in casu nostro, fuisse Petrum, & Paulum Episcopos Romanos, Petrum propriè, Paulum tanquam eius coadiutorem.

7. Et tandem ad confirmationem suprascriptorum, apponam hic verba Sulpitij Seueri *lib. 2. Hist.* sic asserentis: Et tempore Diuina apud Vibem Religio in-

ualuerat Petro, vti Episcopo gerente, & Paulo postea quam ab iniuncto Prædico Iudicio Cæsarem appellauerat, Romam deducto, ad quem audiendum plures conueniebant, qui veritate intell. & virtutibusque Apostolorum, quas tunc crebro ediderant, permoti ad cultum Dei se conferebant. In quibus verbis aperte patet, Sulpitium Episcopatum Romanum soli Petro tribuere, cum tamen faciat mentionem de Paulo, & ipsum confociet Petro in virtutibus, & prædicatione, non autem in Episcopatu. Quod etiam patet apud D. Hieronymum, in Catalogo ad Dextrum Prætorij Præfectum, vbi docet Petrum Romæ viginti quinque annis Cathedram Sacerdotalem tenuisse, & statim loquens in eodem contextu de Paulo asserit tantum, quod pro Christo Romæ truncatur. Et in libro Pontificali, qui Damaso, vel Anastasio tribuitur, hæc de Petro habentur: Petrus ingressus Vibem Romanam sub Claudio Cæsare, ibi sedit Cathedram Episcopatus annos vngiquatuor, mensum vnum, dies octo. Hic martyrio cum Paulo coronatur post passionem Domini annis triginta octo. Vide quomodo apponat Paulum socium Petro in martyrio, non autem in Cathedra. Malè igitur Anonymus aulicus est confociare Paulum cum Petro in Episcopatu Romano: nam Cathedra Romana semper penes vnum Petrum fuit. Recognoscatur etiam Anonymus Bedam *in Act. Apost. cap. 15.* vbi sic ait: Scimus Petrum, & Paulum Apostolos anno post resurrectionem Domini trigesimo octauo, id est vltimo Neronis anno passos fuisse martyrium, & B. Petrum Romæ viginti quinque annos Episcopalem sedit Cathedram. Vide quomodo Beda loquens de Petro, & Paulo Romæ simul degentibus, in Cathedra tamen solum Petrum constituat, & Episcopum Romanum esse dicat. Quod etiam manifestat Prudentius Hymno 2. de sancto Stephano. Hic Romæ iam regnat duo Apostolorum Principes. Alter vocatur Gentium. Alter Cathedralem possidens primam, recludit creditas Aternitatis Ianuas. Satis igitur ex omnibus suprascriptis remanet labefactum argumentum desumptum ex Epiphanio, qui vocauit Petrum, & Paulum Episcopos Romanos, nã sano modo Epiphanius intelligendus est, & in eo sensu, in quo supra à nobis explicatum est. Adde, quod etiam negandum est Aduersariis, Epiphanium vocare Petrum, & Paulum Episcopos Romanos, sed vt ex textu Græco translalandum est, Episcopos apud Romam, est enim magna differentia, aliquos v. g. esse Episcopos Cathanenises, & esse Episcopos in vrbè Cathanæ. Latius hoc argumentum refellere volui, quia defensores Anonymi Achillem suum putabant.

8. Quintò, non obstat argumentum ab Aduersariis adductum, nempe Pontifices vocari successores D. Petri, & Pauli; nam respondeo, ita Patres locutos fuisse, non quasi Paulus cum Petro iunctus, fuerit Caput Ecclesiæ, & Pontifex Romanus; sed quia cum Petro fundauit Ecclesiam, Prædicatione, Miraculis, Martyrio, &c. Et idè ex hoc Patres vocant Pontifices, successores Petri, & Pauli. Sed non deseram hic apponere verba Ioannis à Capistrano de *Auctor. Papæ, part. 3. secundæ partis principalis. fol. 113.* vbi sic ait: Romanus Pontifex non solum Petri, sed etiam Pauli successor est, Petri quidem in plenitudinem potestatis, Pauli verò in plenitudinem legationis, id est Scientiæ. Ergo Pontifices dicuntur successores Petri, & Pauli, non in eodem, sed in diuerso genere. Et vt penitus remaneant Aduersarij conuicti, adducam hic verba D. Epiphani *Hæc. 41. fol. mihi 100.* vbi sic ait: *Credo, Hyginij Papa temporibus fuit, qui in Apostolorum Iacobi, & Petri, & Pauli successione nonnum locum tenebat. Quid ad hæc verba respondebant Aduersarij ipsi asserunt Petrum,*

& Paulum fuisse Pontifices, quia Patres asserunt Pontifices fuisse successores Petri, & Pauli, non solum duos, sed etiam tres Pontifices in Ecclesia habebimus, quia ut vidisti, Epiphanius dicit Hyginum Patrem, non solum fuisse successorem Petri, & Pauli, sed etiam Jacobi. Hic locus D. Epiphanius penitus aduersarios euerit & conuincit, & idem recte obseruauit Bouerius in *Censura M. Antonij de Dominis lib. 1. cap. 5.* Quod si Romani Pontifices aequè in eorum bullis Petri, & Pauli nomen vsurpent, hos duos Apostolos merito venerantur, eo quod simul Romanam Ecclesiam fundauerint, & eandem proprio sanguine consecrarent, manente tamen illibato Primatu Petri. Vnde modo superius explicato, venit intelligendus Eusebius *lib. 3. c. 21. Hist.* asserens Clemen-tem III. in vrbe Roma tenuisse Pontificatum post Paulum, & Petrum. Quæ omnia confirmantur ex responsione ad aliud argumentum Anonymi, asserentis Pontifices sedere in Throno D. Petri, & Pauli, ut de seipso testatur Gregorius VII. in Excommunicatione lata contra Henricum IV. anno 1180. Ergo, ait Anonymus, Paulus fuit Pontifex simul cum Petro, sed non obseruauit, vel noluit obseruare, Gregorium VII. in dicta Bulla posuisse, & agnouisse differentiam inter Petrum, & Paulum; vnde in principio dictæ Bullæ sic ait: Beate Petre Princeps Apostolorum, & tu Beate Paulus Doctor Gentium dignamini quæ loquas vestras ad me inclinare, &c. Ergo dicendum est sedere Pontifices in Throno D. Petri, & Pauli, quia sunt eorum successores, sed diuerso genere, dicuntur enim sedere in Throno D. Petri in ordine ad Clauem potentis, & idem dixit Gregorius VII. Beate Petre Princeps Apostolorum; dicuntur sedere in Throno D. Pauli in ordine ad Clauem scientiæ, & idem dixit Gregorius, & tu Beate Paulus Doctor Gentium, & eliguntur Pontifices sedent in Throno D. Petri, & D. Pauli, & dicuntur eorum successores, quia ambo Ecclesiam Romanam fundauerunt: Petrus ut Caput habens Clauem Potentiæ, Paulus ut Apostolus Clauem Scientiæ. Vnde ex his patet responsio ad aliam auctoritatem Patrum asserentium Pontifices esse Vicarios D. Petri, & Pauli. Nam respondeo hoc esse verum, sed diuersa ratione. Audi Coëfsetau vbi supra contra M. Antonium de Dominis *tom. 2. lib. 4. cap. 1. num. 12.* Pontifex dicitur Vicarius Apostolorum, quod in laboribus eorum introierit. Dicitur Vicarius Pauli, quod Romanæ suæ auctoritatis sedens nactus sit, quam Paulus sua doctrina illustrarit, ac etiam suo sanguine conserperit, & veluti sacerdoti. Dicitur verò Vicarius Petri, quod eam Cathedram insidat, in qua Petrus Episcopus sedet.

9. Sextò; non obstat etiam argumentum desumptum ex verbis Pontificum asserentium efficere aliquid auctoritate D. Petri, & D. Pauli. Nam ad illud optime respondet Martinus Becanus *de Reipub. Eccles. lib. 3. cap. 2. num. 5.* Cui adde Nicolaum Coëfsetau loco citato contra M. Antonium de Dominis *tom. 2. lib. 4. cap. 1. num. 12.* asserit enim Apostolicam auctoritatem, qua potitur Pontifex, etiam in Paulo refulsisse, quippe qui non secus ac Petrus, Christi Apostolus fuerit. Quare mirum esse non debet Pontificis, quem hæredem Apostolorum nuncupat Hieronymus, potestatem ad Paulum etiam referri, maximè verò, quod cum Petro operam nauarit, & Ecclesiam instituerit, quodque totum sanguinem cum doctrina ei profunderit. Igitur, dicuntur Pontifices multa præstare auctoritate Petri, & Pauli, quod vterque nouellam illam plantam excolerit, ac demum errore suo asperserit, ac irrigarit. Sed primas in ea Ecclesia fundanda habuit Petrus, tum quod primus Romæ Euangelium promulgarit, tum quod eam sedem pro auctoritate Capitis Ecclesiæ ad summæ dignitatis gra-

dum euererit. Paulus equidem cum secutus, institutos in fide Romanos confirmauit, sed sedem Romæ non fixit, cuius ratione eius Vrbs Episcopus cenferi possit. Ita ille, quem ex industria sapius in hac Disceptatione adducere volui, ut appareat armis contra aduersarios desumpta, etiam esse à præclaro Mufæo Sorbonico.

10. Confirmant hanc responsionem verba nostri Patris Duardi in *Bulla Cæne lib. 2. can. 1. quest. 5. vbi* sic ait: Licet Pontifex dicat Censuras ferre auctoritate Petri, & Pauli, non intelligitur eas ferre auctoritate diffusa in eum à paulo, sicut diximus de Petro, sed quia Diuus Paulus Ecclesiæ Romanæ vnà cum D. Petro fuit cooperatore, & fundator, non tamen fuerunt in eodem tempore duo Pontifices, quia in Ecclesia duo Pontifices eodem tempore esse non possunt, quoniam hoc esset contra Christi institutionem, qui vnum solumtaxat Principem totius Ecclesiæ constituit, & tanto fortius, quia minueretur Pontificia potestas; per coadiutorem autem Pontificis Maiestas in nullo minuitur, quoniam penes coadiutorem non ius ipsum, ac titulum potestatis transferre dicitur, sed tantum administrationem maiorem, vel minorem ad sui habitum. Hæc Duardus.

11. Nec deseram hic apponere verba Antonij Poli, quæ satis deserunt pro responsione, quo sensu Pontifices dicuntur successores D. Petri, & D. Pauli; efficere aliquid auctoritate D. Petri, & D. Pauli, & quo pacto dicuntur Petrus, & Paulus Episcopi Romani, sic itaque asserit in Lucidario potestatis Papalis *lib. 4. fol. 36.* Solus Petrus fuit superior, omnes alij subditi, etiam Paulus, sed in rebus gestis Papalibus Paulus Petro coniungitur, quia vrbem suo martyrio consecratur, & in passione fuerunt socij. Ita ille.

12. Vnde Bouerius, ut supra obseruauimus in Censura Contra M. Antonium de Dominis *lib. 4. cap. 1.* rectè notat, quia Petrus, & Paulus fundauerunt Ecclesiam Romanam prædicatione, & Romanos ad Christi fidem conuerterunt; hinc fit ut Romani Pontifices, Petrum, & Paulum Romanæ Ecclesiæ auctores agnoscant, Bullas sub vtriusque nomine conficiant, plumbeum sigillum vtriusque imagine cohererent, vtriusque officium simul coniungant, ac in omni ferè Pontificali munere cum B. Petri memoriam celebrant, Paulum à Petro nunquam disiungant, neque enim id alia ratione præstant, quam quod aequè à Petro, & Paulo Romanam Ecclesiam prædicatione fundatam esse profuerunt. Malè igitur Anonymus ex verbis, quæ aliquando in Bullis Pontificiis apponuntur, videlicet auctoritate D. Petri & D. Pauli, & e malè, inquam, insert æqualitatem Pauli cum Petro in primatu Ecclesiæ, nam quoad primatum semper fuit Paulus subditus Petro, & ei subordinatus. Itaque dicendum est, Pontifices asserere aliqua facere subnixos auctoritate Petri, & Pauli, quia fuerunt hæredes Apostolorum, & idem D. Bernardus ad Eugenium *lib. 3.* vocat illum hæredem Apostolorum, potestate Petrum. Et D. Hieron. *Epistol. 2. ad Damasum.* Qui Apostolos inquit, honore sequeris, sequaris & merito. Vnde in Symbolo Nicæno dicitur: Et vnã sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam, quia præter alias rationes, Apostoli, ut obseruat Franciscus del Castillo in *3. sentent. tom. 2. disput. 13. quest. 11. p. 4. num. 13.* Becanus in *Man. contr. lib. 1. cap. 3. conclus. 2. num. 14.* & alij Sanctam Ecclesiam fundauerunt. Et idem Pontifices aliquando vocati sunt Episcopi Apostolici, & Ecclesiæ à D. Hieronymo *lib. 2. contra Rufinum.* vocatur Sedes Apostolica. Et D. Augustinus *Epistol. 162.* sic ait: In Romana Ecclesia semper Apostolicæ Cathedræ viguit Principatus. Dum igitur Pontifices asserunt aliquid efficere auctoritate D. Petri, &

ANNAE
OMNIA
TO. III. IV. V
E. III

& D. Pauli, hoc modo intelligendi sunt, videlicet auctoritate D. Pauli, & Apostoli, auctoritate verò D. Petri, non solum vt Apostoli, sed vt Apostolorum Capituli, Consciunt verò Pontifices semper Paulum & non alium Apostolum cum Petro, quia Paulus cum Petro in Ecclesia fundanda simul laboravit, & in passione, & morte socij fuerunt.

13. Ad illud verò de Imagine Pauli ad dexteram Petri collocata, Respondeo, quod eius solutio patet lippis, & tonforibus. Videtur Ioannes Vviggers in 2.2. D. Thoma. Tract. de Pontifice ad quest. i. art. 10. dub. 1. num. 103. Alexander Cacerius de potestate Rom. Pontif. lib. 1. cap. 5. Iulianus in Epistola Pauli tom. 1. disput. 1. de Apostolatu cap. 9. Bellarenus lib. 1. de Rom. Pont. cap. 27. & 29. eius validus defensor Iacobus Gretserus, cum Amico in Cursu Theologico tom. 4. disp. 6. sect. 2. num. 82. & Becano de Republic. Ecclesiast. lib. 7. cap. 2. num. 7. Dico igitur hunc maiorem honorem Ecclesiam Paulo detulisse, non propter maiorem potestatem, sed propter maiorem sapientiam & doctrinam, quæ Ecclesiam illustravit, vti solet sæpè Ecclesiam minores Sanctos maiori solemnitate celebrare, propter illustriora exempla, quæ posteris reliquerunt. Vel dicendum est morem fuisse apud antiquos, igniorem ambularem cum seniore incedere à dextris senioris, quæque obsequij causa paululum præcedere. Ex qua consuetudine fieri potuit, vt etiam in Imaginibus Paulus deponeretur à dextris Petri.

14. Et tandem ex superioribus adductis patet etiam responso ad omnes alias Patrum auctoritates, quas Aduersarij plena manu cumulant, ex quibus propter indiuiduam Pauli cum Petro societatem, & propter eximias, & titulos eis æqualiter præstitos, conantur firmare paritatem inter illos. Nam vnica cum schola omnium Theologorum respondetur (vt supra dictum est) dictos Patres locutos fuisse in ordine ad intrinsecam, & essentialem potestatem Apostolatus, non autem de potestate extrinseca, quæ in ordine, & dispositione regiminis posita est, quæ inferioriorem Paulum fuisse Petro, constanter dicendum est. Quando igitur Patres videntur æquate Paulum Petro, loquuntur (vt in scholis dicimus) de Petro vt Apostolo, non de Petro vt Papa. Et ita rectè præter Doctores, vbi supra citatos, tenent Suarez de legibus lib. 4. cap. 3. num. 4. Respondeo secundò. Quòd licet Patres ex verbis Encomiasticis datis Petro, & Paulo in eorum festiuitatibus, vel vigilijs, panegyricè, & non dogmaticè loquentes, videantur aliquando illos pares constituere, intelligendi sunt de paritate, quæ non dicit omnimodam æqualitatem, sed tantum similitudinem, vt optimè obseruat in terminis Cardinalis Turrecremata in Summa de Ecclesia lib. 2. cap. 12. Sic ego inuenio Sanctum Clementem in principio Epist. 2. ad D. Iacobum; Fratrem Domini, vocare illum, Episcopum Episcoporum, & Episcopum omnium Ecclesiarum Dei; quæ quidem verba, certum est competere soli Petro, & eius successoribus; sed quia ibi Clemens enomasticè loquitur, idèd sane intelligendus est, & eius verba ad bonum sensum reducenda, vt fecit Pueronius de Regularium Aristocratia, tom. 2. cap. 3. num. 37. Sic & in casu nostro, licet aliqui Patres in Encomijs datis Petro, & Paulo videantur illos æquate, tamen, quia panegyricè loquuntur, eorum verba sano modo interpretanda veniunt, vt supra visum est. Et ne deseras etiam recognoscere Bouerium in Censura M. Antonij de Dominis, lib. 1. cap. 11. vbi contra Anonymum explicat plura loca Sanctorum Patrum, æqualitatem inter Petrum & Paulum significantia, sed in diuerso genere intelligenda esse manifestè demonstrat. Vnde ego obseruo, quòd aliqua loca Sanctorum Patrum videntur signi-

ficare, Paulum Petro præcellere; alia æqualem esse, alia dubium esse vter præcellat. Origenes lib. 1. contra Celsum, vocat Paulum fundatorem Ecclesiarum post Christum præcipuum. Ambrosius lib. 2. de Spiritu Sancto in fine, sic ait: Vna enim gratia fulgebat in his, quos Spiritus vnus elegerat. Nec Paulus inferior Petro. Idem Ambrosius serm. 66. de Natal. Petri, & Pauli, asserit: Beati Petrus, & Paulus eminent inter vniuersos Apostolos, & peculiari quadam prerogatiua præcellunt. Verum inter ipsos, quis cui prerogatiua incertum est. Ergò supradicta, & alia similia verba Sanctorum Patrum, de Petro & Paulo loquentium, intelligi non possunt de Iurisdictione, Regimine, & Primatu, nam aliqui Patres inter se essent contrarij, non enim inter se coherent hæc tria. Paulus præcellit Petro Iurisdictione, Paulus par est Petro Iurisdictione, Paulus vtrum præcellat Petro Iurisdictione, dubium est. Itaque supradicta verba Patrum, vel similia adducta ab Anonymo exponenda sunt de vocatione ad Apostolatum, de virtutibus, de scientia, de laboribus, de meritis, &c. Et idèd Patres non pugnant inter se. Nam optimè possunt coherent inter se hæc tria: Paulus in laboribus, & doctrina præcellit Petro. Paulus est par Petro in ordine ad Apostolatum, Paulus vtrum præcellat meritis Petro apud Deum, incertum est. Hinc dixit Augustinus Triumphus de potest. Eccles. quest. 7. art. 6. Paulus fuit minor Petro, & maior, & æqualis; Minor quidem fuit potestate Prælationis; quia solus Petrus fuit Cephas, id est Caput totius Ecclesie; Maior autem prerogatiua electionis, quia electus fuit à Christo post Resurrectionem, & post Glorificationem; vnde in Bulla Papæ Paulus ponitur à dextris, Petrus autem à sinistris. Sed æqualis fuit officio prædicationis. Ita ille. Concludendum est igitur, ex omnibus superioribus dictis, quod duplex potest constitui comparatio inter Petrum, & Paulum. Vna, quoad Apostolatum, & sic fuit par Petro, quoad Sanctitatem, Sapientiam, Laborem, & Zelum, & his etiam fuit vel potuit esse Paulus par, vel maior Petro. Altera comparatio inter Paulum & Petrum potest constitui quoad Regimen & Iurisdictionem, & sic Petrus fuit maior Paulo; vt satis supra contra Anonymum firmatum est.

15. Et quidem, si ex eius opinione aliud non sequeretur inconueniens, (quod est negandum) nisi admiratio Hæreticorum, esset quidem penitus respondenda. Nam profectò possent ipsi exclamare Manhù, quid est hoc; Papani, & Romanenses, dicerent (ipsi per derisum nos vocant) per tot annorum myriades pugnantur contra nos vsque ad sanguinem, negando Paulum fuisse æqualem Petro, nunc verò concedunt. Et vsque adhuc, pro aris, & focis aduersus nos contenderunt Caput Ecclesie fuisse solum Petrum, nunc verò addunt simul etiam & Paulum. Quid, inquam, quæso ex his nouitatibus, Hæretici ore impio in Romanam Ecclesiam non effutirent; Quasnam quæso illationes, & consequentias ex hac opinione contra Primatum Petri, ipsi pessimè non inferrent; Hoc cogitandum prudentioribus relinquo. Prorsus igitur talis sententia refellenda venit, & his nouitatibus aures claudendæ, nec à semitis, quas Patres nostri vnanimiter calcantur, discedendum est, vt per calles inuis incedamus.

16. Nec obstat dicere, id quod Aduersarij asseruerunt num. 19. & 20. Infirmitati Petri primatum, Pauli primatu conuulso, cum eadem & paria sint Sanctorum Patrum de Petri, & Pauli primatu testimonia; tolli, & obscurari alterum non posse, vt non alter continuò collabatur, nec sperni de altero Patrum sententias, quin de vtroque condemnentur. Sed hæc omnia neganda sunt. Primatus enim Petri non eget societate Pauli; satis enim firmatus est, non semel,

sed toties in apertis Sacrae Scripturae locis in traditione Ecclesiae, & in Sanctorum Patrum testimoniis luce meridiana clarioribus; & auctoritates Patrum ab Aduersariis adductae, satis supra explicatum est, quando interpretandae veniant. Idem obseruandum est multa tribui Petro, Quae etiam Paulo tribuantur propter communem Apostolorum dignitatem, quae utraque tam insigni gloria effulgit, vt difficile sit censere, quis cui sit hac parte anteferendus. Ceterum, vt plurimum propter capitis auctoritatem, quae Paulum vicit Petrus, cum eis eadem tribuuntur, non eodem respectu tribuuntur, sed in Paulo quidem Patres sedulitatem, diligentiam, curas, peregrinationes, eximiam sapientiam, virtutes, signa, prodigia, reuelationes, & arumnas, & labores in dilectando Euangelio susceptos spectant, à quibus eum commendat. Cum vero Petrum iisdem laudibus ornant, ad Primatum, Principatum, & supremam potestatem, quam à Christo sit consecutus, respiciunt. Non valet igitur argumentum Aduersariorum de laudibus aequè datis Paulo, & Petro à Sanctis Patribus: nam dicta loca explicata, vt supra excellentiam Pauli demonstrant, & Primatum Petri confirmant, & bene intellecta, tribuunt Petro & Paulo ea, quae ipsi de iure competunt.

17. Ad id verò, quod asseritur num. 13. de extraordinaria, & singulari causa qua secundum mentem Aduersariorum mandatus fuerit duobus Apostolis totius Ecclesiae Principatus, ob dissimilitudinem morum, & studiorum inter gentiles, & Iudaeos: & idem Paulus Gentibus destinandus fuerat, Petrus vero Iudaeis, ex auctoritate D. Hieronymi. Respondeo Mithraem Illyricum in legenda de Petri Episcopo, & Papae dixisse, Petrum constitutum fuisse Episcopum, vel Papam Iudaeorum, & Paulum Gentium, sed haec sunt deliramenta haereticorum. Dico igitur, redundo ad casum nostrum, Paulum à Christo fuisse constitutum Apostolum Gentium in ordine ad praedicationem, modo quo infra declarabitur, non autem in ordine ad iurisdictionem, ita vt cum Petro fuerit Princeps Ecclesiae, & Caput (vt voluit Aduersarij.) Et idem quando ad Galat. 2. & Act. 9. & 13. de Pauli electione ad Apostolatum mentio efficitur, tantum ibi de praedicatione, & ne verbum quidem de iurisdictione dicitur, vt omnes obseruant Expositores, Antonius Capellus in disput. 1. de Summo Pontificatu Petri, cap. 8. Salmecronius tom. 1. disp. 24. in Epist. ad Galat. Tannerus tom. 1. disp. 1. quae. 4. dub. 2. num. 98. & 99. Bellarminus de Roman. Pontif. lib. 1. cap. 6. Peuronius de Arist. Regul. tom. 2. cap. 3. num. 32. Granina in controvers. tom. 4. part. 2. in Continent. quae. 1. fol. 28. Vnde Sanderus de visibili Monarch. lib. 6. cap. 6. asserit, Paulum in dicto loco dixisse se Apostolum Gentium, non ad coartandam Petri potestatem, nec ad metas Petro circumscribendas, verum ad Euangelium dilatandum, saluo interim Primatu Petri, quem Paulus etiam post tot Gentes Christo subiectas agnouit, & honorè, quo par erat, affectu, ab eoque dissolutionem contouersit, quae Antiochia orta erat, & dexteras societatis expetiit: non quod ipse de sua doctrina (quam à Christo immediate acceperat) dubitaret, sed vt tota Ecclesia sciret, illum vnitatem amare, Primatum Petri agnoscere, & eundem Spiritum sanctum in se, atque in alijs Apostolis esse conspici, ita ille & ante illum Cardinalis Turrecemata in Summa de Eccles. lib. 2. cap. 3. exponens dictum D. Pauli, negat expressè, quod per illa verba, Paulus aequi parasse se vellet Petro in potestate, Regimini, quem sciebat Rectorem constitutum, & Caput totius Vniuersalis Ecclesiae, nec Paulus credidit Petri potestatem restrictam esse solum ad Circumcisos, licet appropriatè pro illo

Tom. III.

tempore, ad illos specialiter verbum praedicationis extendere. Quoniam Petrus in Antiochia, sedis, & in Hierusalem, & multos conuertit ibidem, & alibi ex gentibus; sicut patet Actuum 11. de Cornelio, & 11. vbi reprehensus legitur à Circumcisis fratibus, quod ad gentes ingressus fuisset, & cum conuersis ex gentibus manducasset. Haec Turrecemata, cui adde Capellum, Tannerum, & alios citatos supra, itaque non bene Aduersarij, ex destinatione Pauli ad praedicandum Gentibus Euangelium, eius Primatum inferunt. Nam non valet argumentum de praedicatione ad iurisdictionem.

18. Idem piaculum existimarem, si non apponerem hic verba Cardinalis Baronij tom. 1. Anno Christi 34. fol. 185. sic asserentis: Quod pertinet ad Apostolicum munus Euangelij praedicandi, atque peccata soluendi, aequè omnes Apostolos plenissima potestate in vniuersum mundum missos esse, idem ipse Gregorius proficitur, qui & eadem ratione, Paulum Apostolum Caput Gentium esse, & totius Ecclesiae principatum obtinuisse testatur. Ceterum quantumlibet amplissimus fuerit eius Apostolatus, quem accepit ad gentes salvandas: tamen nihil est, quod potestate aequari possit Principi Apostolorum omnium Petro, quem cum praefecit Dominus vniuerso Gregi, Gentes etiam eiusdem subdidit potestati. Futurae enim erant & ipse Christi oves, de quibus ait aliquando: Alias oves habeo, quae non sunt ex hoc ouili: & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet vnum ouile, & vnus pastor. Cum itaque non nisi omentum ouium dicat vnum ouile esse futurum, vnumque pastorem, cuius Dominus oves suas omnes, & agnos curae subiecit: illum ipsum fuisse Petrum, nec alium praeter ipsum, eadem potestate, quia ipsum in vniuersali Ecclesia vnicum institutum esse pastorem, ex his quae dicta sunt, neminem puto, nisi forte delirum, & mente captum, non intelligere. Huc usque Baronius. Vide etiam Ioannem Driedonem tom. 1. lib. 4. c. 3. par. fol. 237. vbi explicat verba D. Ambrosij aientis: Quod sicut Petrus Primatum accepit ad fundandam Ecclesiam Iudaeorum, ita, & Paulus Primatum accepit ad fundandam Ecclesiam Gentium. Explicat inquam, dicta verba de Primatu Praedicationis, non autem de Primatu Gubernationis, & Regiminis, quod ad solum Petrum pertinere probat. Et tandem Reginaldus Cardinalis Polus in defensionem vnitatis Ecclesiae ad Henricum VIII. Regem Angliae fol. 69. 70. 71. ex multis probat D. Paulum fuisse inferiorem D. Petro; & respondet ad argumentum cuiusdam Sampsonis haeretici, qui, vt vult etiam Anonymus, ex dictis verbis D. Pauli ad Galat. 2. contendebat ipsum esse aequalem D. Petro. Vide etiam Albertum Pighium de Hierarch. Eccles. lib. 3. cap. 11.

19. Itaque dicendum, est diuisionem illam factam inter Petrum, & Paulum de Iudaeis & Gentilibus non pertinuisse ad iurisdictionem, sed ad propagandum Euangelium, quae tamen diuisio ita accipienda, vt obseruat Ioannes Viggers in 2. 2. D. Thomae tract. de Pontif. quae. 1. art. 10. dub. 1. & alij communiter. Marcus Antonius Capellus disput. 1. de Pontif. Petri, cap. 12. Adamus Tanperus tom. 3. disp. 1. quae. 4. dub. 2. num. 99. Alexander Carerius de poist. Roman. Pontif. lib. 1. cap. 5. & alij, quod scilicet Petrus praecipuam operam collocaret pro illo adhuc tempore, sicut & prius fecerat, circa conuersionem Iudaeorum: non autem, quod idcirco potestate praedicandi Gentibus esset priuatus, vel à praedicatione inter gentes prohiberetur. E contra autem Paulus principaliter incumberet conuertendis gentibus ad fidem, non tamen ita vt idem interdictum ei foret, etiam Iudaeis per occasionem, & opportunitatem Euangelium annuntiare.

O 20. Quod

20. Quod etiam ista partitio hoc modo sic intelligenda, manifestum est ex scripturis: nam & Petrus *Act. cap. 10.* predicavit Cornelio, & domui eius: & ibidem caelesti visione ter admonitus distulerat etiam se ad gentes destinari, ut eis Evangelicam gratiam annuntiaret. Unde & *cap. 15.* dicit Petrus: *Vos scitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit; per os meum audire gentes verbum Evangelij, & credere:* sic tamen; ut ab initio debuerit studere conversioni Iudeorum, ut diximus: quem ordinem indicat Christus *Act. cap. 1.* quando sic locutus est ad Apostolos: *Est eritis mihi testes in Hierusalem, & in omni Iudaea, & Samaria usque ad ultimum terra.* Et propterea etiam diximus, quod pro illo adhuc tempore principaliter Petrus incumbere predicationi apud Iudeos: nam postquam Romam venit, longè latèque etiam inter gentes Evangelium per se, & per alios disseminavit, ut cumulate impleret, quod audierat *Act. cap. 10.* *Oecide & manduca,* ut notat Ethius circa prædicta D. Pauli verba.

21. Quod Paulus quoque non fuerit prohibitus predicare Iudeis patet ex *cap. 9. Act.* ubi Christus de illo dicit: *Vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum coram gentibus, & regibus, & filiis Israël.* Vbi licet significetur, quod primario destinetur ad conversionem gentium quæ primo loco exprimuntur, tamen etiam indicatur, quod possit, imò quod & portabit nomen Christi coram filiis Israël. Hinc etiam factum est, quod quocumque per gentes, & nationes proficisceretur, intraret quoque & evangelizaret in Synagogis Iudeorum, ubi ea reperiebantur, ut *Act. cap. 13.* apud Salaminam, & Antiochiam Pisdia fecisse legitur, & *cap. 14.* apud Iconium, *cap. 16.* apud Thessalonicam, & *1. ad Corinth. 9.* dicit: *Et factus sum Iudeis tanquam Iudeus, ut Iudeos lucraver.* Docet autem hæc ita se habere Hieron. ad hunc locum Pauli, ubi proposita questione, an non liceret Petro gentilem trahere ad fidem, & Paulo Iudæum, Respondet omnino licuisse, imò hoc fuisse vtriusque propositum, ut ex toto mundo Ecclesiam congregarent: sed tamen Petrum habuisse principale mandatum de Iudeis, saltem ut ab illis inciperet, sicut hoc explicavimus: Paulum autem de gentibus.

22. Volui (amicte Lector) hanc divisionem Petri, & Pauli, quoad Iudæos, & Gentiles latius explicare, ut prius labefacta remaneat opinio Anonymi asserentis dissimilitudinem morum, & studiorum inter Iudæos, & Gentiles fuisse causam, & rationem, & quare Christus, post Primatum datum Petro, voluerit postea Paulum cum ipso in Primatu associare, quod merum figmentum esse ex superius dictis patet: nam nullam Iurisdictionem, quoad Primatum, Paulus accepit, dum fuit factus Apostolus Gentium à Christo Domino. Et idè dum Antiochiæ orta esset inter Gentiles, & Iudæos dissensio de observatione legalium, Paulus illarum non determinavit, sed ad Petrum, ut obsecrat Theodoretus præcis determinatione occurrit, ut patet *Act. 15.* ubi (ut visum est supra) Petrus, tanquam Caput Ecclesiæ congregavit Concilium, & sententiam in favorem Gentilium tulit. Et miror quomodo Anonymus possit pro sua sententia adducere verba D. Hieronymi, quæ nihil pertinent in ordine ad Primatum, sed loquuntur de Apostolatu. Et idè Hieronymus, quando in specie locutus est de Primatu, soli Petro tribuit; idè dixit *lib. 1. contra Iovinianum: Inter duodecim unus eligitur, ut capite constituto schismatis tolleretur occasio.* Et *lib. 3. in Matth. circa cap. 6. Simoni, qui credebatur in Petram Christum, Petri largitus est no-*

men, & secundum Metaphoram Petra restit dicitur ei edificabo Ecclesiam meam super te. Et in *cap. 1. ad Galat.* exponens illa verba D. Pauli. Ascendi Hierosolimam videre Petrum. *Iui* (inquit) *non descendi studio, sed honoris privi Apostolo deferendi.* Et tandem Epistol. 57. ad Damasum scribens, sic ei asserit. *Beatitudini tua, id est Cathedra Petri confocior.* Et Epistol. 58. *Ego* (inquit) *clamito si quis Cathedra Petri unguitur meus est.* Vide quomodo Hieronymus, quando de Primatu agit, aperte, & verbis claris illum tantum Petro tribuat. Male itaque pro sua sententia Hieronymum adducit Anonymus; nam in loco ab ipso adducto, (ut diximus, & patet) non loquitur de Primatu, sed de Apostolatu.

23. Verum quia in hac disceptatione non solum Theologis, sed etiam Dominis Canonistis debitor sum, videant ipsi suam Glossam in *cap. Paulus & Petrus 2. q. 7. vers. Imparem* ubi notat, Paulum fuisse parem Petro in meritis, non autem in administratione. Et in *cap. Puto, eodem loco,* docet, Paulum fuisse æqualem Petro in martyrio, & tamen Petrum fuisse maiorem in dignitate. Et Paulò infra in *cap. Beati Petrus, & Paulus,* habentur in summario hæc verba. *Æquales fuerunt meritis, licet gradu differentes Petrus, & Paulus.* Et supradictis textibus adde etiam *cap. in illis 80. dist. cap. Est. Et aliud 14. quæst. 1. cap. plurimos 82. dist. cap. multix 17. q. 1. & supra adduximus cap. solita, de maior. & obediens.* Et Extraugant. *Vnam sanctam, & unigenitum.* Videatur etiam inter alios Canonistas, Cardinalis Iacobatus *trakt. de Concilio lib. 10. art. 7. fol. 717. lit. B,* ubi asserit cum D. Thomas, & aliis Theologis, Paulum in Regimine, & Primatu fuisse inferiorem D. Petro, quod etiam Alvarez ex Iurisdictionis confirmat in *Thef. Christ. Relig. c. 1. per totum.*

24. Sed dices (ut recepti canam) si æqualitas Pauli cum Petro consistit tantum, ut probatum est, in ordine ad Apostolatatum, hæc quidem fuit communis aliis Apostolis. Quare ergo Patres, & Pontifices ab aduersariis citati; tot eximii, & iidem laudibus, & titulis, Paulum solum simul cum Petro exornant, & semper conlocant: Respondet ex tribus rationibus. Primò, ut rectè obseruat Angelicus Doctor in *Epistol. 1. ad Galat. cap. 1.* propter præclaras circumstantias suæ electionis ad Apostolatatum: Fuit enim electus Apostolus à Christo post suam Resurrectionem, & Glorificationem. Unde ipse dixit ad Galat. 1. *Crediditum est mihi Evangelium Præputij, sicut Petro Circumcisionis.* Qui enim operatus est mihi inter gentes, &c.

25. Secundo, propter plures exantlatos labores in prædicatione Evangelij, ita ut ipsemet dixerit: plus omnibus laboravi, & fateretur se habuisse sollicitudinem omnium Ecclesiarum. Vide Alexandrum Cæterium *de possessat. Roman. Pontif. lib. 1. cap. 5.* Adde & propter plura, & doctiora, quæ scripsit, in quibus non solum æqualis fuit cæteris Apostolis, sed etiam ipso Petro excellentior. Unde dixit Augustinus *lib. 3. ad Bonifacium, cap. 3.* Apostolus dum dicitur, si non exprimat quis Apostolus, non intelligitur nisi Paulus, quia pluribus est Epistolis notior. Et notat individualiter Ioannes Vvigeis in *2. 2. tract. de Pontifice ad quæst. 3. art. 10. dist. 1. numer. 102.* Iustinianus in *Epistol. Pauli tom. 1. dist. 1. de Apost. cap. 9.* & Amicus in *cursu Theolog. tom. 5. dist. 6. sect. 2. n. 81.* Vide etiam Peuronium in *Aristocratia Regulari tom. 2. c. 3. n. 33.*

26. Tertio, Propter Martyrium in eodem tempore, & loco, cum Petro passum, Romanam Ecclesiam condecoravit, & propter prædicationem Evangelij, Romanis exhibitam simul cum Petro

cum differentia tamen, quam obseruat Cardinalis Baronius *100. 1. anno 41. num. 15.* ubi sic ait: Ceterum, quod spectat ad Irenæi sententiam, cum dicat tunc à Matthæo Euangelium scriptum esse, cum à Petro, & Paulo Romana Ecclesia fundaretur: non sic accipienda esse putamus eius verba, ut non nisi post Pauli Romam aduentum id factum esse voluerit significare, sed potius intellexisse, ipso initio foundationis Romanæ Ecclesiæ, à Matthæo Euangelium esse conscriptum; cum scilicet Petrus Romam accessit, & tantæ molis erigendæ posuit fundamentum, quod factum est post quatuor annos, anno scilicet secundo Claudij Imperatoris, Domini- que quadragésimo quinto, quasi non ante Pauli Romam aduentum Matthæus scripserit; sed communi potius, tum ipsius, tum ceterorum Patrum vsu loquendi, cum de Romanæ Ecclesiæ fundatione fit mentio, Paulum æque, ac Petrum nominasse, non quod Paulus eodem quo Petrus tempore Romam venerit, ac simul cum Petro primum fundamentum iecerit, sed quod desuper edificauerit, ac denique eandem Ecclesiam una cum Petro sanguine consecraverit. Ita Baronius, quicquid contra illum latet impius Spalatenfis asserens, Petrum prius Romæ Euangelium, non prædicasse, quam Paulus ad eam urbem accesserit; sed hoc falsum est; nam Baronij sententia est vera; siquidem ex omnium fere vetustissimorum Scriptorum Monumentis constat, Petrum, secundo, vel quarto Claudij Imperatoris anno, Romam accessisse qui fuit annus quadragésimus secundus, vel quadragésimus quartus post Christum. Paulum verò imperante Nerone, non antea Romam venisse, tunc scilicet, cum Casarem sub Feslo appellauit, qui fuit annus quartus Imperij Neronis (annum quippe integrum in navigatione expleuerat) & quinquagesimus annus post Christum, certum est. Cum igitur Claudius quatuordecim fere annis Romanum Imperium rexerit, si tunc Imperij Neronis his addas, certè Petrum quindecim, aut saltem tredecim annis Paulum Romæ præcessisse reperies.

27. Quod quidem fatetur ipse Paulus Epist. 1. ad Romanos, dicens: Desidero enim videre vos ut aliquid imperetis vobis gratiæ spiritualis ad confirmandos vos; id est, simul consolari in vobis per eam, quæ inuicem est, fidem vestram, atque meam. Ad quem locum ita Theodoretus. Quia primus eis magnus Petrus doctrinam Euangelicam præbuit, necessitatè intulit. Ad confirmandos vos. Non aliam, inquit doctrinam assero, sed eam, quæ iam oblata est, confirmare, & arbores iam plantatas irrigare vult. Quid clarius dici potuit; Cum igitur in vita D. Petrus, & D. Paulus, in fundatione Ecclesiæ Romanæ fuerint socij, & collegæ, ut loquitur Augustinus *lib. de baptis. contra Donatistas cap. 4.* & Cyprianus Epist. 71. eo modo quo supra ex Baronio, & alijs explicauimus, merito ipsa Ecclesia post mortem in eorum veneratione, & laudibus socijs, & collegas etiam illos efficere voluit. Et ex hoc Patres quasi indissolubili societate, simul alios pariter, æqualibus encomijs extollere consueverunt; marcente tamen illibato Primatu Petri.

28. Glorietur itaque Sancta Romana, & Catholica Ecclesia, & recognoscat fundamenta, & originem suam à Beatissimis Apostolis Petro, & Paulo, sub diuersa tamen ratione, & formalitate. A Diuo Petro tanquam à Capite, ac primam suæ preemant; & ordinariam Iurisdictionem habentem A Diuo Paulo: tanquam in munere Apostolatus, in virtutibus, in meritis, in Prædicatione, in sanctitate, & in Martyrio D. Petro pari; imò D.

Petro superiori, in laboribus, in sapientia, & circumstantia electionis ad Apostolatam, iuxta ea quæ superius dicta sunt.

29. Dicendum est igitur, Paulum quoad regimen fuisse subditum Petro, qui solus à Christo Domino fuit Pontifex institutus, & vnicus Episcopus, qui Cathedram Romanam rexit. Nam duos sedentes vna sedes non capit. Nec Romanos geminos vnum Regnum capere potuit, quos vnum vteri excepit hospitium. Et quidem si Ecclesia comparatur cum exercitu bene ordinario; *Capit. 6. 3.* Item cum Regno, *Dan. 2. 24.* Item cum Ouilii, *Ioan. 10. 16.* Item cum Domo 1. *Timoth. 3. 15.* Item cum humano corpore. 1. *Corinth. 12.* sequitur, quòd sicut exercitus bene ordinatus regitur ab vno Imperatore, Regnum ab vno Rege, Ouille ab vno Pastore, Domus ab vno Patrefamilias, corpus humanum ab vno Capite; ita etiam Ecclesiam ab vno Rectore Petro, & eius successoribus gubernandam fuisse, dicendum est: ut supra ex apertis verbis Bonifacij VIII. probauimus in Extrauagant. Vnam sanctam, quam confirmauit Concilium Lateranense sub Leone decimo. Et exemplo etiam Synagogæ Veteris Testamenti, quæ fuit figura Ecclesiæ, ut notat Becanus in *Annalib. vet. Testamenti cap. 6. quest. 3.* & alij. Nam semper gubernata fuit ab vno Capite, seu Monarcha, nimirum à Pontifice, cui reliqui omnes erant subiecti, ut patet *Deut. 17. 12.* & fatetur ipse Calvinus *lib. 4. Institut. cap. 6. §. 2.* & Magdeburgenses *Capit. 1. lib. 1. cap. 7.* Et tandem exemplo rerum naturalium, tam animatarum, quam inanimatarum, in quibus natura, ut obseruat Reinhardus *in Theatro politico parte prima capite 10. numero 7. cum seq.* Henricus Veltinius *Politicarum Questionum, Decad. 7. quest. 3.* Monarchiam exprimit, sic rerum principia vnâ causam, apes & grues vnum Regem, partes corporis cor vnum, orbis lineas vnum centrum, stellas omnes Solem vnum, & summam res quaslibet naturales aliquid vnum habere præminens cernimus. Responda est igitur ista noua, inaudita, & chimerica mixtio, & confociatio Pauli cum Petro in Regimine Ecclesiæ. Aquila Imperialis constat ex vno corpore, & duobus capitibus, nunc verò Anonymus vult formare Aquilam Ecclesiæ ex duobus corporibus & vno capite. Vique adhuc in Ecclesia credidimus Deum vnum, & trinum, nunc Anonymus cogit nos credere Papam binum & vnum. O lepidum inuentum! Dicendum est igitur regimen Ecclesiæ tanquam Monarchicum, & Regale; ut rectè docent Doctores Sorbonici Andreas Duvallius de *potestate Romani Pontificis parte prima, questione secunda. Alliaccensis tractatu de origine Ecclesiastica potestatis conclus. 2.* Celaia in 4. *sententiar. distinct. 24. quest. 4.* & 7. cum alijs, fuisse constitutum à Christo Domino super vnum Petrum, & eius successoribus immutabiliter: Ergo non supra Paulum, quia essentia, & ratio Monarchiæ, aliter non constat, quam si vnus præsideat, ut patet ex Platone in *dialog. de Regno. Aristotele 8. Ethicor. cap. 10. Simplicio 1. Physicor. tex. 19. Aphrodisæo Metaphysic. 12.* & notant Henricus Hamonius in *disputationibus Politicis disput. 9. n. 1. littera A.* Henningus Arnisæus in *doctrina Politica cap. 9.* Theodoretus Reinchinch de *regimine seculari, & Ecclesiastico libro 1. Class. capite 1. numero 1.* Christophorus Besodius in *Synopsi Politicæ doctrinæ lib. capite 4. numero 2.* Gregorius Schonborner in *Politica lib. 5. cap. 1.* & alij communiter. Vnde hoc supposito dixit Cancellarius Parisiensis Ioannes Getsonius in *lib. de Auseribilitate Pape considerat. 8.* Nullam

ROMANA
OMNIA
TO. III. IV. V
E. III

aliam politiam in Ecclesia instituit Christus immutabiliter præter Monarchicam, & quodam modo Regalem, & oppositum sentientes, quod videlicet fas est esse plures Papas, errant in fide, & vnitatem Ecclesiam, contra articulum hunc: *Et vniam sanctam Ecclesiam*. Et si pertinaciter mancant, iudicandi sunt Hæretici, sicut Marsilius de Padua, & alij. Ita Gerfonius.

30. Quibus omnibus adde aurea verba Pij II. Pontificis in *Bulla Retracti. tom. 4. Concil.* vbi sic ait: Non duos instituit Dominus, qui suum locum tanquam capita tenerent æqualia, sed VNVM constituit, vt Verticem, & Ducem, & Pastorem vniuersi Gregis, Simonem Petrum dicens: Tu es Petrus, &c. Quæ nulli alteri seorsim dicta leguntur, nisi Petro, vt in Petro vnitatis, & summa contineretur Auctoritas. Ita Pontifex Et tandem claudat hanc disceptationem Eusebius Episcopus Alexandrinus *komiti de Resurrectione*, qui explanans illa verba: *Dicite Discipulis, & Petro*. Sic introducit Christum loquentem: Veni Petre; ne timeas nihil Tibi de gloria Chori Apostolici minui, non Te à dignitate remoueri, non dedi alteri Claves; ne timeas Petre, qualis eras, talis es. Quodcunque ligaueris super terram, erit ligatum & in Cælis; ne timeas Petre, quod promissi impleo, super tuam fidem, quæ sit Petra, ædificabo Ecclesiam meam. Hæc Eusebius. Quid clarius dici potuit ad aperte manifestandum primatum Ecclesie fuisse singulare priuilegium vnus Petri, priuatiuè quoad alios; seclusis tamen Romanis Pontificibus suis successoribus.

31. Meritò igitur dixit Doctor Parisiensis Almaynus de *potestate Ecclesiar. cap. 3.* quod VNI PETRO & successoribus eius data fuit potestas

Constituendi Canones per vniuersum orbem. Si VNI PETRO, ergo non etiam & Paulo, vt vult perperam Anonymus. Itaque desinat ipse in posterum ex omnibus superius dictis Paulum Petro in Primatu confociare. Sed Ecclesie Primatum soli Petro tribuat, Paulum verò quoad munus Apostolatus, supra omnes alios exuberantissimè expletum, & propter alia eius egregia merita meritò lummis laudibus extollat; & sic secundum iustitiam, dabit vnicuique quod suum est. Memor Vlpiani Iuriconsulti statuentis duos in solidum dominos esse non posse vnus rei, quod obseruant Doctores communiter in *quæstionibus, ff. de iurisdic. teste Ioanne Coruino de iurisdictione Romana libro 1. capite 68.* & quidem si in Concilio Nicæno *Can. 8.* teste D. Augustino *Epistol. 110.* statutum fuit, duos Episcopos non esse constituendos in vna Ciuitate; quanto magis dicendum est in vna Ecclesia Christum duos non instituisse Pontifices. Solus igitur Petrus, vt habetur in *cap. in nouo distineti. 21.* Ecclesie Pontificatum accepit, & idè subdit ibi Pontifex, Petrum reliquos Apostolos habuisse pro eorum PRINCIPLE: ergo necessariò sequitur secundum Anacletum auctorem dicti Canonis, etiam Paulum recognouisse Petrum vt Principem suum; nisi Anonymus velit dicere Paulum non fuisse Apostolum. Sed comprimendus est calamus, nam in immensum iret. Stet igitur firma nostra tam sæpè reiterata conclusio, Paulum quoad Pontificatum minimè æqualem Petro fuisse, sed inferiorem; & subditum, nec aliam Ecclesiam agnoscere post Christum supremum Caput, nisi solum, & vnicum Petrum, cuiusque legitimos successores. Hæc fides Orthodoxorum.

DISCEPTATIO APOLOGETICA

POSTERIOR,

DE PRIMATU SOLIUS D. PETRI:

CONTINENS RESPONSIONES, AD PLVRA LOCA

Sanctorum Patrum in Manuscripto cuiusdam Anonymi pro nouo Papatu

D. PAULI perperam intellecta.

Responiones ad Scripsuram cuiusdam Anonymi in fauorem noui Papatus D. Pauli.

§. 1. **Q**UPERIQUI disceptatione iam composita, & præterito mense Ianuario Sanctiss. D.N. humiliter exhibita, statim post paucos dies Eminentiss. dominus meus Cardinalis Panzoli mihi legendum præbuit manuscriptum ad manus Sanctissimi delatum, sine nomine Auctoris, quem tamen non existimo Auctorem Epistolæ, sed alium congerentem ex libro lingua Gallica conscripto, plura Sanctorum Patrum loca quæ opinionem nouam de Primatu D. Pauli videntur firmare. Et licet ex dicta mea priori disceptatione ad omnia dicta loca facilis pateret responsio, necessarium tamen duxi clarè, & breuiter morte meo, singillatim suprascriptas auctoritates refellere, seu, vt melius dicam, ad verum sensum, secundum intelligentiam Theologorum, exponere. Et idè suppono, id quod breuiter in priori disceptatione, sed nunc

aliquantum fufius, & magis clarè, declarabo; suppono inquam in Apostolis (& inter ipsos D. Paulum includo) tria seorsim consideranda esse. Primò Apostolatum. Secundò, Sacerdotium; seu Presbyteratum. Tertio, administrationem sacre Politie, quæ designatur nomine Pontificatus. Quoad institutionem, & munera Apostolatus, omnes Apostolos pares constitimur. Quoad institutionem & munera Presbyteratus item; at inæquales asserimus ratione Pontificatus. Elegit duodecim, eosque nominauit Apostolos, *Matth. 10. Marc. 3. Luc. 6.* quorum munus esse voluit, euangelizare, testificari omnibus gentibus, miracula patrare.

2. Eisdem Sacerdotes ordinauit, *Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. 1. ad Corinth. 11.* collata potestate conficiendi sanctissimum Eucharistie Sacramentum, & offerendi Deo incrementum sacrificij corporis, & sanguinis sui. Huic potestati, mox annexuit alteram, dimittendi peccata in foro interiori, *Ioan. 20.*

3. Ad Apostolatum, & Sacerdotium, quæ communia fuerunt Christo cum Apostolis, accedebat in Christo